

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Stormberg AS

For 2015

"Initiativ for etisk handel (IEH) medlemmer har forpliktet seg til å sette i verk tiltak for å bidra til bedre forhold i egne leverandørkjeder."

Til lesere av rapporten

Etisk handel skal sikre at produksjon skjer på rettferdig, forsvarlig og lovlig vis. Initiativ for etisk handel (IEH) medlemmer har forpliktet seg til å sette i verk tiltak for å bidra til bedre forhold i egne leverandørkjeder. Til grunn for dette arbeidet ligger IEHs retningslinjer for etisk handel. Retningslinjene dekker områdene arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø og antikorrupsjon.

Medlemmene er også forpliktet til hvert år å rapportere om hvilke utfordringer de står overfor og resultatene av forbedringsarbeidet. Det er denne rapporten du sitter med nå. Rapporten er offentlig tilgjengelig.

IEHs mal for medlemsrapportering ble oppdatert i 2012, blant annet for å gi et tydeligere bilde av effekten av forbedringsarbeidet. Rapporteringsmalen søker å svare på forventningene til arbeid med samfunnsansvar i FNs retningslinjer for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, som due diligence og interessentdialog. Vi har også inkludert indikatorer for leverandørkjeden som inngår i Global Reporting Initiatives siste versjon. Når det gjelder leverandørkjeden, dekker rapporten også FNs Global Compact krav til framdrifts-rapportering.

Per Bondevik
Daglig leder IEH

Forord fra: Steinar J. Olsen, Daglig Leder

Stormberg AS ønsker å være en samfunnsansvarlig bedrift og har derfor vært medlem av Initiativ for etisk handel (IEH) siden 2002. Gjennom vårt medlemskap ønsker vi å stadig styrke innsatsen vår for å forbedre de faktiske arbeids- og miljøforhold i vår leverandørkjede. På denne måten vil vi bidra til en mer bærekraftig utvikling og en bedre verden. Vi ønsker også å bidra til en styrket oppslutning om etisk handel generelt i samfunnet.

Ved å være medlem av IEH har vi forpliktet oss til å jobbe aktivt for forbedringer i vår leverandørkjede. Dette arbeidet gjøres basert på IEHs etiske retningslinjer for innkjøp. En av våre største og mest langsiktige utfordringer er kartlegging av leddene nedover i leverandørkjeden. For å få til forbedringer er vi avhengig av å kunne adressere utfordringer mer direkte til de det angår. Dette vil fortsatt være et prioritert område i kommende år ettersom det fortsatt gjenstår deler av leverandørkjeden vår som ikke er tilstrekkelig kartlagt. Implementering og bruk av nytt verktøy på risikovurdering vil bli et viktig bidrag her i kommende år.

Åpenhet i leverandørkjeden er et viktig prinsipp og et godt verktøy for å forplikte og drive frem forbedringer. Åpne fabrikklistor og god kommunikasjon til kunde, bransje og leverandør/produsent rundt det vi driver med har og vil fortsatt være viktige virkemidler for etisk handel.

Fokuset på levelønn for alle arbeidere i leverandørkjeden vår har vært viktig i en årrekke. Selv om vi har sett en positiv utvikling på lønnsnivået over flere år er det fortsatt et stykke igjen til levelønn for alle. I rapporteringsåret har vi gjennom IEHs levelønnsprosjekt sammen med andre medlemmer tatt viktige skritt for å få på plass kunnskap og verktøy som kan sette oss i bedre stand til å forbedre dette. Vi vil også i kommende år fortsette å bruke denne kunnskapen og nye verktøy til å jobbe målrettet for å få på plass tiltak som kan bringe flere arbeidere nærmere en levelønn.

Den globale klima- og miljøutfordringen er gjeldende for oss så vel som våre leverandører. Her ønsker vi i større grad å være en pådriver for et grønt skifte hos våre leverandører. Med vår erfaring, kompetanse og påvirkningskraft har vi en målsetting om å se forbedringer på både produkt- og driftssiden. Resirkulerte kvaliteter, redusert bruk av miljøskadelige kjemikalier og fokus på mikroplast er tre fokusområder i kommende år.

Denne rapporten svarer både på rapporteringsplikten gjennom medlemskapet i IEH og på FNs Global Compacts krav om Communication On Progress (COP). Rapporten er offentlig tilgjengelig.

Steinar Jørgensen Olsen
Daglig Leder
Stormberg AS

Grad av besvarelse av rapporten

Medlemmer av IEH er i forskjellige faser av arbeidet med etisk handel. De tilhører ulike bransjer og møter ulike typer utfordringer. Noen handler gjennom agenter og importører og har ikke direkte kontakt med produksjonsleddet. Små bedrifter har ofte mindre ressurser enn de store til å bruke på etisk handel. Ved første gangs rapportering til IEH er virksomhetens datainnsamling dessuten ofte i startfasen.

Derfor gis det anledning til å velge bort ett eller flere spørsmål. Spørsmål som krysses av med «nei» blir skjult i rapporten. Som standard er det krysset av ja for alle spørsmål. Rapportlesere finner fullstendig mal med alle spørsmål på www.ieh.no.

For hvert spørsmål som ikke besvares, skal det gis en begrunnelse for hvorfor.

	JA	NEI
Trinn 2 - Screening av nye leverandører (indikator 2-1, punkt b-d)	☒	☐
Trinn 2 - Kartlegging av forhold hos enkeltleverandører (spørsmål 2.5)	☒	☐
Trinn 2 - Antall eksisterende leverandører kartlagt fordelt på metode (indikator 2-2)	☒	☐
Trinn 3 - Medgått tid for å betale leverandører (indikator 3-2)	☒	☐
Trinn 4 - Kompetansehevingstiltak hos leverandører (spørsmål 4.3)	☒	☐
Trinn 4 - Forbedringstiltak som gjelder arbeidsstandarder og menneskerettigheter (ind. 4-1)	☒	☐
Trinn 4 - Kartlegging og tiltak som gjelder arbeideres lønn (spørsmål 4.4)	☒	☐
Trinn 4 - Tiltak som gjelder fagorganisering og kollektive forhandlinger (spørsmål 4.5)	☒	☐
Trinn 4 - Forbedringstiltak - utbedring av mangler - som gjelder miljø (indikator 4-2)	☒	☐
Trinn 4 - Forbedringstiltak som gjelder korrupsjon (spørsmål 4.6)	☒	☐
Trinn 4 - Sertifisering av produkter, materialer og tjenester (indikator 4-3)	☒	☐
Trinn 4 - Forbedringsprosjekter og tiltak (spørsmål 4.8)	☒	☐
Trinn 5 - Kommunikasjon med interessenter (spørsmål 5.3)	☒	☐
Trinn 5 - Håndtering av klager (spørsmål 5.5)	☒	☐
Trinn 5 - Antall klager og tiltak (Indikator 5-1)	☒	☐

Om bedriften

Navn:

Stormberg AS

Viktigste merkenavn, produkter og tjenester:

Stormberg, salg av turtøy.

Beskrivelse av bedriftens struktur:

Stormbergs misjon er å gjøre verden til et litt bedre sted. Dette gjør vi gjennom å skape bærekraftige økonomiske ressurser som muliggjør trygge arbeidsplasser, inspirasjon til andre og bidrag til eksterne sosiale formål. Verdigrunnlaget som ligger til grunn er: Ærlig, Modig, Inkluderende og Bærekraftig.

Servicekontor og lager ligger i Kristiansand. Eget representasjonskontor i Shanghai, Kina. Vi har per 31.12.15 53 egeneide butikker er spredt over store deler av Norge, og en butikk i Sverige. Noen eksterne bedriftskunder. Nettbutikk for privatmarkedet i Norge, Sverige og Finland. Stormberg er heleid av gründer og daglig leder Steinar J. Olsen.

Ca 94% prosent av produksjonen foregikk i rapporteringsåret i Kina. Produksjonen er basert på ferdige produktspesifikasjoner utviklet ved Stormbergs Servicekontor i Kristiansand, mens produsentene selv i stor grad er ansvarlige for sourcing og valg av underleverandører.

Adresse hovedkontor:

Barstølveien 86, 4636 KRISTIANSAND

Bedriftens størrelse:

Antall ansatte:

366

Omsetning (NOK):

400 000 000

Overordnet beskrivelse av leverandørkjeden:

Hvilke innkjøp som omfattes av rapporten:

Kjøp av ferdige produkter fra sluttprodusent.

Antall leverandører:

19

Verdi av innkjøp fordelt på type vare og tjenester, leverandørtype (f.eks. produsent, mellomledd) og region/land:

Typen varer og tjenester	Prosentandel av innkjøp (%)
Turtøy (klær og sko)	100 %

Leverandørtype:	Prosentandel av innkjøp (%)

Region/land:	Prosentandel av innkjøp (%)
Kina	94 %
Myanmar	4 %
Bangladesh	2 %

Kontaktinformasjon for rapporten:

Kontaktperson: Jan Halvor Bransdal

Tittel: CR Ansvarlig

Epost: jan.b@stormberg.no

Telefon: 91323015

Innmeldingsår i IEH:

2002

“Små tiltak er også store”

Mål og framdrift i rapporteringsåret

Mål	Status	Gjelder trinn i IEHs implementeringsmodell				
		1	2	3	4	5
Besøke 40 fabrikker i første ledd.	30 besøkt. Manglende måloppnåelse skyldes nedbemanning og redusert reisevirksomhet.	☐	☐	☐	☒	☒
Ny leverandørliste med ny kartløsning for bedre åpenhet.	På skissestadiet.	☐	☐	☐	☐	☒
Gjennomføre grunnleggende kurs i etisk handel for alle nyansatte.	I stor grad gjennomført.	☒	☐	☐	☐	☐
Innkjøpsjef gjennomfører IEH kurs om innkjøpspraksis.	Gjennomført.	☒	☐	☒	☐	☐
Basert på pilotundersøkelse og deltagelse i IEHs Levelønnsprosjekt, komme fram til en konkret modell/verktøy for levelønn.	Pilotundersøkelse gjennomført. Ingen konkret verktøy/modell som resultat av prosjektet, men godt grunnlag for videre arbeid med problematikken	☐	☒	☒	☒	☒
Lage og distribuere ny best-practice guide på HMS til alle leverandører.	Ikke prioritert	☐	☐	☐	☒	☒
Introdusere minst 5 nye produkter i resirkulerte kvaliteter.	Gjennomført	☐	☐	☒	☒	☐
Gjennomføre en ekstra grundig undersøkelse og kvalitetssikring av leverandørkjede på dunprodukter p.g.a. risiko.	Steg 1 gjennomført da underleverandør ble inspisert i rapporteringsåret.	☐	☒	☐	☐	☒
Besøke 20 fabrikker (underleverandører) i andre ledd.	Kun en håndfull besøkt. Manglende måloppnåelse skyldes nedbemanning og redusert reisevirksomhet.	☐	☐	☐	☒	☒

Mål for kommende år

Mål	Gjelder trinn i IEHs implementeringsmodell				
	1	2	3	4	5
Besøke 10 fabrikker i første ledd.	☐	☐	☐	☒	☒
Publisere reviderte og forbedrede nettsider på etisk handel.	☐	☐	☐	☐	☒
Revidere og forbedre internopplæringskurs på etisk handel.	☒	☐	☐	☐	☒
Doble antall produkter i resirkulerte kvaliteter.	☐	☐	☒	☒	☐
Utvikle membranplagg uten PFC.	☐	☐	☒	☒	☐
Få til 10 leverandørmøter i Norge.	☐	☐	☐	☒	☒
Implementere ENABLON risikovurderingssystem.	☐	☒	☒	☒	☒
Delta i prosjekt på sosial dialog i regi av IEH for bedre gjennomslag på forbedringer.	☐	☐	☐	☒	☒
Fortsette og videreutvikle metoder for forbedringer i forhold til levelønn.	☐	☒	☒	☒	☒
Samkjøre innsatsen på etisk handel i ulike avdelinger for en bedre og mer effektiv håndtering med flere synergier.	☒	☒	☒	☐	☐

1. FORANKRE

Forankring i bedriften og hos leverandørene

1. FORANKRE FORANKRING I BEDRIFTEN OG HOS LEVERANDØRENE

Forankring i bedriften

Q1.1 Beskriv hvordan arbeidet med etisk handel er forankret i styret:

Gründer, daglig leder og medansvarlig for etisk handel arbeidet Steinar J. Olsen ivaretar dette i styret. Selskapets verdigrunnlag og misjon forplikter også styret på etisk handel og samfunnsansvar som sådan.

Q1.2 Beskriv hvordan arbeidet med etisk handel er forankret i ledelsen:

Navn og stilling på person(er) i ledelsen med etisk handel som del av sitt hovedansvar:

Jan Halvor Bransdal, CR Ansvarlig

Hvorvidt incentiver/bonusordninger er koplet til arbeidet med etisk handel:

-

Hvorvidt det er etablert rapporteringsrutiner for arbeidet med etisk handel:

Jevnlige statusmøter hvor etisk handel er på dagsorden.

Interne retningslinjer som forklarer rapporteringsrutiner når brudd/bekymring oppstår/oppdages i ulike avdelinger.

Tidvis direkte rapportering til styret.

Annet:

-

Intern opplæring og bevisstgjøring

Q1.3 Beskriv hvilke interne opplærings- og bevisstgjøringsbehov som er identifisert:

Generelt opplæringsbehov på etisk handel for nyansatte i alle stillinger og posisjoner.

Behov for oppfrisking og oppdatering for ansatte med noe fartstid.

Spesiell forståelse for etisk handel i stillinger i direkte eller indirekte kontakt med leverandører.

Kulturforståelse og konsekvenser av interne handlinger utover retningslinjene.

Etisk handel er et bredt og sammensatt tema hvor det alltid vil være ting å lære og forbedre. Å handle med land i Østen vil alltid innebære ekstra utfordringer og muligheter som igjen skaper ekstra behov for opplæring og bevisstgjøring.

Q1.4 Beskriv opplærings- og informasjonstiltak som er gjennomført i rapporteringsåret:

-Utstrakt bruk av sosiale medier. Spesiell intern informasjon, men også informasjon ment for eksternt formål som anvendes til intern kompetanseheving. Blogg, Facebook, Intranett og så videre.

-IEH-kurs på innkjøpspraksis for innkjøper.

-Internopplæringskurs

Forankring av etiske krav i leverandørkjeden

Q1.5 Oppgi en fullstendig nettadresse til bedriftens retningslinjer for etisk handel, eller legg dem ved.

<http://www.stormberg.com/no/om-stormberg/samfunnsansvar/etisk-handel>

Q1.6 Beskriv bedriftens formidling til og dialog med leverandører om retningslinjene. Beskriv:

Hvordan hensikten med retningslinjene blir kommunisert:

Retningslinjene er en obligatorisk del av vår leverandørkontrakt med leverandøren. Dette blir kommunisert som en del av kvalitetskravet vi stiller via leverandørkontrakten i oppstarten av samarbeidet. Retningslinjene og de tilhørende forpliktelsene for både leverandøren og vi som kunde blir så fortløpende fulgt opp når relevant, og av den relevante avdeling/fagområde.

I tillegg til de miljømessige og menneskelige oppsidene ved å levere på etisk handel kommuniserer vi det også i et lønnsomhet- og bærekraftsperspektiv der satsing og samarbeid på etisk handel lønner seg på både kort og lang sikt for begge parter. Dette skjer mer uformelt og/eller sammen med oppfølging, rapportering og tiltak.

Systemer for tilbakemelding og dialog med leverandørene:

- Self-Assessment Questionnaire (SAQ)/Production Facility Profile (PFP) med tilbakemelding og oppfølging.
- Andre undersøkelser fysisk, per e-post og via anonyme spørreundersøkelser.
- Lokal representant i Kina.
- Egne besøk
- Eksterne inspeksjoner
- Utstrakt e-postkorrespondanse i flere avdelinger.
- Skypemøter

Hvorvidt leverandører blir belønnet for gode arbeidsforhold, forbedret miljøhåndtering og annet:

Gode leverandører blir belønnet med stadig og gjerne økt ordremengde. Gode arbeidsforhold og god miljøhåndtering øker følgelig kvaliteten på arbeid, levering og lønnsomhet. I de tilfeller hvor det er større forbedringspotensiale så er villigheten til å gjennomføre forbedringer tyngre vektet enn forholdene i utgangspunktet. Ettersom Stormberg stadig øker fokus på nyvinninger innen mer miljøvennlige materialer vil leverandører som satser på dette komme stadig bedre ut.

Hvorvidt retningslinjene er oversatt til lokale språk:

Oversatt til kinesisk, engelsk, burmesisk, singalesisk og tamilsk.

Eventuelle andre relevante opplysninger:

Q1.7 Beskriv i hvilket omfang retningslinjene er formidlet til underleverandører og videre nedover i leverandørkjeden, og hva bedriften gjør for å sørge for at så skjer.

Det er regulert i leverandørkontrakt at den enkelte leverandør er forpliktet til å kommunisere dette til sine underleverandører. Sammen med utfordringen knyttet til kartlegging av underleverandører er graden av faktisk implementering av retningslinjene uklar. Viktigheten av dette blir videre poengert i forbindelse med blant annet SAQs og i annen kommunikasjon. Kvalitetssikringen kan bli bedre her, men den økte kartleggingen av

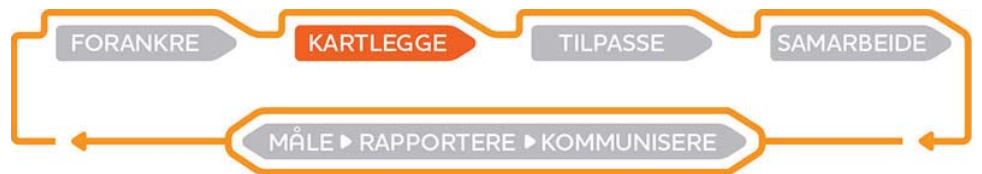
---

underleverandørene gir et grunnlag for å sikre dette i større grad.

Kvaliteten på samarbeidet både mellom Stormberg og leverandør og mellom leverandør og underleverandør er også av avgjørende for hvorvidt dette blir fulgt opp videre.

Indikator 1-1: Angi prosentandel av bedriftens førsteleddsleverandører som er blitt kommunisert og har godtatt retningslinjene for etisk handel:

	2015	2014	2013
Total antall leverandører	19	21	22
Prosentandel basert på antall:	100 %	100 %	100 %
Prosentandel basert på innkjøpsvolum:	100 %	100 %	100 %

2. KARTLEGGE

Kartlegging av risiko i leverandørkjeden

2. KARTLEGGING AV RISIKO I LEVERANDØRKJEDEN (DUE DILIGENCE)

Vurdering av nye leverandører

Q2.1 Beskriv hvordan bedriften innlemmer hensynet til etisk handel når nye leverandører velges.

Beskriv hvilke kriterier som fører til at en leverandør ikke benyttes:

- Mangel på respekt og forståelse for åpenhet, etiske retningslinjer, leverandørkontrakt og miljøhensyn.
- Vilje til dialog og forbedringer på områder som blir påpekt ved første undersøkelser er også en avgjørende faktor.
- Særs uholdbare forhold som vitner om lagvarig neglisjering og mangel på respekt for sine arbeidere.

Beskriv hvilke kriterier som fører til at det stilles forbedringskrav til leverandøren:

I praksis vil alle leverandører ha et forbedringspotensiale til enhver tid. Eksempelvis vil alle leverandører i etterkant av en SAQ få tilsendt tilbakemelding med krav og/eller forslag til forbedringer. Det samme gjelder i etterkant av et besøk, en inspeksjon, eller annen form for undersøkelse.

Velg fra liste hvilke konkrete metoder som benyttes i vurderingen:

- Egenrapporteringsskjema
- Egne besøk
- Inspeksjoner
- Rapporter fra tidligere inspeksjoner
- Valg av sertifiserte bedrifter
- Leverandøren har program for oppfølging av sine leverandører
- Annet

Gi nærmere beskrivelse av metodene som har vært benyttet:

- Generell holdning og tilnærming til etisk handel elementer.
- Eventuelle kunder i porteføljen som har dokumentert fokus på samfunnsansvar og etisk handel.
- Elementer som SAQs, bilder og fysisk besøk ligger ofte fast, mens rapporter, sertifisering, annenhåndsinformasjon m.v. er med å kompletterer bildet.

Indikator 2-1: Vurdering av nye leverandører og resulterende tiltak

A) Angi prosentandel av nye leverandører som har blitt kartlagt for enten arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljøforhold eller korrupsjon, eller for program for å følge opp sin leverandørkjede på disse områdene:

Prosentandel av nye leverandører kartlagt	2015	2014	2013
Prosentandel av nye leverandører kartlagt:	100 %	100 %	95 %

B) Beskriv de viktigste manglene, relatert til de etiske kravene eller leverandør-oppfølgingsprogram, som er avdekket i kartleggingen og i hvilke land de forekommer:

Kartlagte mangler i 2015	Etiske krav som berøres	Land
For mye overtidsarbeid	Arbeidstid	Kina
Lønninger under antatt levelønn	Lønn og godtgjørelser	Kina
HMS	Fysiske og psykososiale arbeidsforhold	Kina
Mangel på skriftlige og kommuniserte policyer og prosedyrer. Eks. tillitsmannsordninger, dirskriminering, lønn, disiplinærutiner og HMS	Diverse	Kina
Manglende og mindre fungerende fagforeninger, tillitsmannsordninger og kollektive forhandlinger	FoA	Kina

C) Av vurderte leverandører, rapporter:

Oppfølging av vurderte leverandører i 2015:	Prosentandel (%)
Prosentandel som ikke ble valgt som resultat av screeningen	0 %
Prosentandel som det er stilt forbedringskrav til	100 %

D) Gi eventuelle utfyllende kommentarer om hvordan leverandørene dere har vurdert er fulgt opp:

Det har i rapporteringsåret ikke blitt lagt nye leverandører til porteføljen. Enkelte leverandører har inkludert flere fabrikker, og disse har blitt kartlagt og undersøkt.

Oversikt over hvor produksjonen skjer hos eksisterende leverandører

Q2.2 Beskriv bedriftens kunnskap om hvor produksjonen skjer. Beskriv spesielt:

Kjennskap til produsenter i nærmeste produksjonsledd (first tier):

Meget god kjennskap. Leverandørene vi samarbeider med er i hovedsak relativt små og oversiktlige med en stabil leverandørkjede og fabrikkportefølje. Enkelte tilfeller av utsetting til ukjente sub-kontraktører må likevel antas å forekomme unntaksvis. Tillit og åpenhet henger sammen, så risikoen for at det her skjer enkelte avtalebrudd er antatt større i nyere samarbeid.

Vi har i rapporteringsåret avdekket både at det er produsert og at det er planlagt produksjon på fabrikker som ikke har vært rapportert inn til Stormberg tidnok til å få kjørt ønsket forhåndsundersøkelser.

Hvorvidt underleverandører og råvareproduksjon er kartlagt:

En grunnleggende kartlegging av de viktigste underleverandører for de eksisterende leverandørene er gjort, og utvides stadig. Noen videre risikokartlegging av disse er i mindre grad gjennomført. Av kapasitetsmessige årsaker har vi måttet prioritere kvalitetssikring av første ledd og i større grad søke informasjon om underleverandører gjennom første ledd.

Stadig økt bruk av resirkulerte kvaliteter reduserer behovet for denne type kartlegging siden denne type materialer har betydelig kortere leverandørkjede.

Utfordringer relatert til sporbarhet:

Til dels skiftende leverandørkjede under first tier er utfordrende å få og holde kontroll på. Mens enkelte deler av kjeden stort sett er basert på langsiktig samarbeid så er det også deler som skifter fort. Da det ikke er noen løpende rapporteringsrutiner for å melde inn endrede underleverandører så kan det stilles spørsmål ved sporbarheten.

Det tar tid å bygge tillit, noe som ofte er en forutsetning for å oppgi info knyttet til sporbarhet på underleverandører. På grunn av de langsiktige leverandørrelasjonene blir dette stadig lettere, men vi mangler gode verktøy for verifisering av info,

Sub-kontraktører blir ikke alltid meldt inn og faller følgelig under radaren. Her har vi spisset retningslinjene rundt dette og håper at dette sammen med tillit vil gi mer info rundt dette der det er aktuelt.

Råvareproduksjon har også utfordringer på grunn av skiftende kjede og store børslignende/engrosvirksomhet tidlig i kjeden.

Andre relevante opplysninger:

Stormberg Representative Office Shanghai ble i rapporteringsåret lagt ned.

Q2.3 Oppgi antall produsenter i nærmeste produksjonsledd per produksjonsland (som bedriften har oversikt over):

Land	Antall
<i>Kina</i>	41
<i>Bangladesh</i>	3
<i>Myanmar (Burma)</i>	1

Metode for å kartlegge risiko hos eksisterende leverandører

Q2.4 Har bedriften et 'overordnet risikobilde' (på land/bransjenivå) når det gjelder arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø og korrupsjon i egen leverandørkjede?

Ja

Hvis ja, beskriv metode og kilder som er benyttet:

- 15-20 års in-house erfaring med handel med Kina.
- Stor database med data fra undersøkelser, besøk og erfaringer fra fabrikker.
- Dialog og erfaringsutveksling med våre leverandører.
- Tilgang på lokale ressurser i Kina som kan gå inn og gjøre en vurdering.
- Eksterne inspektører og eksperter.
- Studier, litteratur og online ressurser.
- IEH.

Q2.5 Beskriv bedriftens framgangsmåte for å kartlegge forholdene hos 'enkeltleverandører' i rapporteringsåret. Beskriv:

Kriterier som er lagt til grunn for å prioritere hvilke leverandører som kartlegges

- Tidligere erfaringer med produsenten og eventuelt andre tilhørende enkeltleverandører.
- Besøksfrekvens den siste tiden.
- Grad av vilje, kunnskap og forståelse for etisk handel.
- Ordremengde
- Geografi
- Evt. tidligere resultater på SAQ/PFPs, Checklist for Potential Supplier og andre undersøkelser.
- Andre tilbakemeldinger.
- Kundeportefølje - hvorvidt andre kunder med kjent etisk handel engasjement er tilstede på fabrikken.
- Enkelte sertifisering som indikasjon.

Omfang (andel og geografisk område) av leverandører som er kartlagt

Overordnet kartlegging er gjennomført på samtlige nye leverandører i både Kina, Bangladesh og Myanmar. Omfanget av kartleggingen er noe varierende, avhengig av lengden på samarbeidet og dertil muligheter til dypere og mer fysisk kartlegging.

I Myanmar har det kommet til produksjon på lokasjoner som vi i rapporteringsåret kun har sett som uferdig fabrikkbygning.

I Bangladesh har samme leverandør tatt i bruk to partnerfabrikker som vi ikke har fysisk besøkt.

I Kina har vi god dekningsgrad på kartleggingen. Kun enkelte fabrikker med lite produksjon som ikke er avlagt fysiske besøk, men har til gjengjeld god annenhåndsinformasjon.

Metoder som er benyttet i kartleggingen:

- Lokalt ansatt Supplier Relations Manager ved Stormberg Shanghai Representative Office (første halvår).
- Besøk fra representanter fra Stormbergs Servicekontor i Kristiansand.
- Eksterne inspektører og eksperter.
- SAQ/PFPs.
- Andre skriftlige undersøkelser.
- Online ressurser, om tilgjengelig.

Eventuelt andre relevante forhold:

Vi har i rapporteringsåret hatt en økning i antalle besøk fra leverandører til Norge og våre lokaler i Kristiansand. Dette er noe vi har oppfordret til og lagt til rette for i noe tid for å utfylle og opprettholde kontakten med leverandørene. Dette har vært et positivt bidrag i relasjonbyggingen, samarbeidet og risikokartleggingen.

Indikator 2-2: Antall eksisterende leverandører kartlagt for enten arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø, korrupsjon eller leverandøroppfølgingsprogram, fordelt på kartleggingsmetode:

Antall leverandører kartlagt totalt	2015	2014	2013
Antall leverandører kartlagt	52	48	38

Antall leverandører kartlagt fordelt på metode	2015	2014	2013
Egenrapportering	52		
Besøk	13		
Eksterne inspeksjoner	3		
Øvrige undersøkelser	45		
Pilotundersøkelse levelønn	1		

Beskrivelse av risikobilde i leverandørkjeden

Q2.6 Basert på utført kartlegging, beskriv risikobildet i bedriftens leverandørkjede med tanke på manglende etterlevelse av retningslinjene for etisk handel.

Beskriv og begrunn spesielt:

Hvilke produsentland som anses å ha høyest risiko:

Selv om vi kun er inne med mindre ordrevolum i Bangladesh og har god kjennskap til leverandøren bak fabrikkene så er det med bakgrunn i det overordnede risikobildet og manglende muligheter for oppfølging ansett for å ha relativt høy risiko.

Det samme gjelder Myanmar der vi har noe mindre kunnskap og erfaringer på spesielle risikoområder. En rivende utvikling sammen med manglende infrastruktur, høy korrupsjon og mindre erfarne myndigheter utgjør en risiko vi trenger å jobbe med.

Samtidig har vi desidert mest produksjon og flest leverandører spredt over et stort geografisk område i Kina og den totale risikoen blir derfor høyest her.

Hvilke etiske krav som er mest utsatt for brudd:

Levelønn/arbeidstid, org. frihet, HMS, miljø, policyer på ulike områder (miljø, disiplin, IA m.fl.)

Utfordringer knyttet til underleverandører og råvareproduksjon:

Skiftende og lange kjeder og følgende manglende kontroll er hovedutfordringen. Ved flere anledninger er det også flere land involvert. Det er også innslag av børslignende organisering, ved eksempelvis ull, som vanskeliggjør sporing og kartlegging av råvareproduksjonen betydelig. Det gir seg igjen utslag i spørsmål knyttet til forholdene nedover i kjeden og innsatsfaktorene i produktene. Det er med andre ord både menneskelige hensyn og miljømessige hensyn som er uklare nedover i kjeden. Dette er et kontinuerlig fokusområde der vi ser at vi sakte, men sikkert får bedre oversikt.

Andre særskilte utfordringer, f. eks. knyttet til at leverandører er lokalisert i eksport-/frisoner eller bruker innleid arbeidskraft:

Bruk av innleide såkalte sub-kontraktører på deler av produksjonen uten at dette blir informert utgjør en mindre risiko, men noe som vi er oppmerksom på spesielt hos våre nyeste leverandører. Det er i rapporteringsåret også avdekket hos en av våre leverandører over mange år. Dette viste at vi som kunde også har en jobb å gjøre i forhold til å bedre beskrive våre krav og forventinger i disse situasjonene.

Innleid arbeidskraft forekommer i liten grad, og da ofte som et resultat av mangel på arbeidskraft i det aktuelle området og et arbeidstakers marked. Der det forekommer skaper det uheldige situasjoner knyttet til organisering og kollektive forhandlinger siden disse arbeidstakerne er fagarbeidere som ønsker en uavhengig rolle.

3. TILPASSE

Tilrettelegging av innkjøpspraksis

3. TILPASSE TILRETTELEGGING AV INNKJØSPRAKSIS

Langsiktighet i leverandørrelasjoner

Q3.1 Beskriv bedriftens policy og/eller praksis når det gjelder varighet av leverandørrelasjoner.

Stormberg har og har alltid hatt et spesielt fokus på langsiktighet. Når samarbeid er inngått skal det tungtveiende årsaker over tid til for at samarbeidet avvikles fra vår side.

Langsiktighet er en av grunnpillarene i arbeidet med både etisk handel og lønnsomhet. Tillit og gode relasjoner kommer kun til over lengre tid og gjennom tett kontakt med menneskene en skal samarbeide med hos leverandøren. Tillit og gode relasjoner er igjen særs viktige for å få til forbedringer og samarbeid. Langsiktighet gir også forutsigbarhet for leverandøren og dette gir også grobunn for trygge lønninger og arbeidstider for arbeiderne. Langsiktig samarbeid er med andre ord bærekraftig, og for å få til et langsiktig samarbeid må det være bærekraftig for begge parter. Derfor fungerer det også som en indikator på hvor godt et samarbeid er.

Indikator 3-1: Andel av totalt innkjøp som gjøres fra leverandører som bedriften har et langvarig forretningsforhold til (se definisjon):

	2015	2014	2013
Prosentandel med langsiktige avtaler:	97 %	98 %	95 %

Innkjøpspraksis

Q3.2 Har bedriften undersøkt eller vurdert hvordan bedriftens innkjøpspraksis påvirker bedriftens leverandører?

Ja

Hvis ja, beskriv hvordan dette ble gjort, samt de viktigste funnene:

Først og fremst gjennom dialog og observasjon gjennom samarbeid over flere år. I tillegg er logistikkavdeling, økonomiavdeling, designer og andre med å ser på samarbeidet og måten vi jobber på i forhold til hvordan leverandøren reagerer og agerer. Elementer av dårlig praksis vil gi seg utslag på flere måter og i flere avdelinger. Eventuelle spørsmål, uro og misnøye knyttet til praksis vil således bli fanget opp flere steder. Ofte sett i sammenheng med resultater fra SAQs og andre funn.

Den overordnede tilbakemeldingen er at leverandørene er meget godt fornøyd med Stormberg som kunde og samarbeidspartner. Både samfunnsansvarsfokus og måten å jobbe på skiller oss fra andre kunder i positiv retning. Tillit, åpenhet og normal høflighet i måten å operere og kommunisere på gir trygghet.

Forutsigbarhet fra vår side betyr mye på flere områder for leverandøren. Organisering, kommunikasjon og forutsigbarhet på alt fra produktutviklingsprosessen, ordresetting, fremtidsplaner, strategier m.m. legger et godt grunnlag for stabil arbeidskraft, økte lønninger, bedre kvalitet, økt leveringsdyktighet, goodwill og andre

forbedringer hos leverandøren. Mye av dette ser vi konkrete resultater av i form av minimal reklamasjonsandel på produktene, lite forsinkelser, fleksibilitet og dialogtonen.

Q3.3 Har bedriften gjort tilpasninger i egen innkjøpspraksis for å bidra til bedre arbeids- og miljøforhold hos sine leverandører eller underleverandører?

Ja

Hvis ja, beskriv tilpasningene som er gjort:

- Interne retningslinjer for produktutvikling - frister for endringer osv.
- Lange leveringsfrister med opptil 8 måneder. Normalt ca 6 mnd. Kan være noe kortere ved repetisjonsordre.
- Omlegging av drift - fra grossist til detalj, som øker grad av egen kontroll på bestillinger og leveringer.
- Redusert antall varianter av produkter for å øke volum på gjenværende. Forenkler forarbeid og produksjon.
- Kartlegging av total kapasitet hos leverandør og Stormbergs andel av kapasitet - for ikke å legge unødig press.
- Bedre lagerstyring gjennom robotstyrt lager. Gir et bedre grunnlag for ordresetting - mindre endringer.
- Nytt design og innkjøpsprogram som letter oversikten og kommunikasjon. Vil etter hvert få egen portal for leverandøren for ytterligere å utnytte potensiale.
- Mer åpenhet og dialog rundt planer, drift og samarbeid. Fokus på besøk.
- Økt fokus på kvalitetskontroll for å hindre reklamasjoner og unødige tap for begge parter.
- Har betalingsrutiner for mer presise betalinger.
- Håndhever en leverandørkontrakt som regulerer forholdet mellom Stormberg og leverandør på en balansert og gjennomiktig måte.
- Implementert ordrestyringsprogram som legger til rette for direkte kontakt med leverandør via dette. Noe utvikling gjenstår.

Indikator 3-2: Medgått tid for å betale leverandører

A) Rapportert antall dager i bedriftens standardbetingelser for å betale leverandører:

Antall dager i standardbetingelser for å betale leverandører	2015	2014	2013
Antall dager for å betale:	14	14	14

B) Rapportert prosentandelen av alle leverandørbetalinger utført i tide:

Prosentandel av alle leverandørbetalinger utført i tide	2015	2014	2013
Prosentandel utført i tide:	35,0 %	95,0 %	99,0 %

Vurdering av effekten av tiltak for å forbedre innkjøpspraksis

Q3.4 Beskriv hvordan bedriften vurderer effekten av gjennomførte tiltak for å tilrettelegge sin innkjøpspraksis:

- Bedre produktkvalitet. Reklamasjonsandelen er betydelig redusert de siste år. Det er et resultat av mer stabil arbeidskraft og generelt bedre forhold. Økonomisk og omdømmemessig positivt for begge parter.
- Mindre press på høysesong og økt produksjon i skuldervesonger - har igjen ført til betydelig bedre leveringsdyktighet. Minimalt med forsinkelser.
- Økt goodwill og standing hos leverandøren. Dette letter forhandlinger før, under og eventuelt etter produksjon for begge parter.
- Bedre forutsigbarhet for begge parter. Sikre leveringer for Stormbergs del og økonomisk og sysselsettingsmessig forutsigbart for leverandør.
- Fortsatt forbedringspotensiale i å distribuere ordrer bedre i forhold til total produksjonskapasitet hos fabrikk.
- Har en positiv effekt på arbeidernes lønninger, men det er fortsatt en utfordring med tilhørende lange arbeidstider. Levelønn anses derfor ikke som oppnådd per i dag.
- Tidvis utfordrende for våre egne beregninger med såpass lange tidsintervaller fra forhandling til levering og betaling.
- Mindre likviditetspress på begge parter. Den dramatiske utviklingen av valutakurser i rapporteringsåret skapte likevel utfordringer og tidvis likviditetspress. Dette ble løst i samarbeid med leverandør gjennom midlertidige betalingsbetingelser utover standard.

4. SAMARBEIDE

Forbedringer i leverandørkjeden

4. SAMARBEIDE FORBEDRINGER I LEVERANDØRKJEDEN

Produktdesign og råvarevalg

Q4.1 Har bedriften valgt produktdesign eller råvarebruk for å bidra til bedre arbeidsforhold eller miljø i leverandørkjeden?

Ja

Hvis ja:

Beskriv tiltak som er gjennomført i rapporteringsåret:

- Betydelig økning i bruken av resirkulerte kvaliteter.
- Faset ut flere perfluorerte stoffer i produktene.
- Redusert bruk av bomull.

Beskriv hvilken effekt bedriften anser at tiltakene har:

- Redusert karbonavtrykk.
- Økt etterspørsel etter alternative materialer.
- Kompetanseheving internt og hos leverandør.
- Redusert mengde skadelige kjemikalier.

Kompetansehevingstiltak hos leverandører

Q4.2 Har bedriften identifisert hvilke behov bedriftens leverandører har for kompetanseheving for å kunne etterleve retningslinjene for etisk handel?

Ja

Hvis ja, oppgi:

Identifiserte kompetansehevingsbehov:

- HMS
- Levelønnsproblematikk. Levelønn og bruk av overtid på lang sikt.
- Bedriftsøkonomiske fordeler ved å drive på en samfunnsansvarlig måte.
- Kjemikaliekunnskap, egenskaper, testing og konsekvenser.

Planlagte kompetansehevingstiltak:

- IEH-kurs.
- Oppfølging av resultater i SAQ.
- Besøk og tilbakemelding på fabrikk.
- Leverandør mer deltagende gjennom nytt risikovurderingssystem.
- Leverandørportal i internt ordrebehandlingssystem (usikkert om blir gj.ført i 2016).
- Testing og utvikling av kvaliteter uten perfluorerte kjemikalier.

Leverandører som er omfattet med tanke på: antall, land/geografisk område og type leverandører:
I utgangspunktet samtlige, men av praktiske og kapasitetsmessige årsaker får kinesiske leverandører

prioritet.

Q4.3 Har bedriften bidratt til kompetanseheving hos leverandører i rapporteringsåret?

Ja

Hvis ja, beskriv i tabellen under:

Gjennomførte kompetansehevingstiltak

Leverandører som er omfattet med tanke på: omfang, land/geografisk område og forventet effekt

Kompetansehevingstiltak (organisert selv eller av andre)	Antall leverandører	Land / geografisk område	Effekt (forventet eller målt)
Inspeksjoner med oppfølging av SAQ og andre aktuelle elementer som er aktuelle for den aktuelle leverandøren.	13	Kina	Mindre forbedringer i form av enkle HMS-tiltak, fokus på arbeiderorganisering og policyer innenfor ulike etisk handel områder.
Uavhengig inspeksjon m/dialog	3	Fujian, Kina	Tilbakemelding og økt forståelse rundt overtidsarbeid og arbeiderrepresentasjon og kollektive forhandlinger.
SAQ med tilbakemeldinger og tilhørende veiledere/ best practice etc.	Alle	Kina, Myanmar, Bangladesh	Belyste problemområder og forslag til enkle tiltak for forbedring. Økt kunnskap og enkle forbedringer gjennomført.

Kompetansehevingstiltak (organisert selv eller av andre)	Antall leverandører	Land / geografisk område	Effekt (forventet eller målt)
Pilot levelønnsundersøkelse	1	Kina	Økt grad av levelønn på sikt, redusert overtidsarbeid, bedre informasjon til arbeidere og verktøy til anvendelse på andre leverandører.
Formidling av ulike tilbud om kompetanseheving	Alle	Kina	Noe deltagelse på ulike kurs.

Forbedringstiltak hos leverandører

Indikator 4-1: Forbedringstiltak som gjelder arbeidsstandarder og menneskerettigheter (MR)

A) Rapporter antall og prosent av eksisterende leverandører hvor det har blitt identifisert mangler relatert til krav knyttet til arbeidsforhold og menneskerettigheter.

Identifiserte mangler relatert til arbeidsforhold og MR	Antall	Prosentandel
Leverandører hvor det i rapporteringsåret er kartlagt mangler relatert til kravene på arbeidsforhold og menneskerettigheter	52	100 %

B) Rapporter prosentandel av leverandørene med kartlagte mangler (oppgitt i A) hvor:

Det ble avtalt eller stilt krav til forbedringer
 Forbedringstiltak ble gjennomført
 Kontrakter ble avsluttet (f.eks. ved manglende forbedringsvilje)

Vis også hvordan forbedringstiltakene fordeles på henholdsvis etiske krav og geografisk område.

Forbedringstiltak tilknyttet arbeidsforhold og MR	2015	2014	2013
Prosentandel hvor det ble avtalt eller stilt krav til forbedringer*	100 %	100 %	100 %
Prosentandel hvor forbedringstiltak ble gjennomført*	62 %	46 %	
Prosentandel hvor kontrakter ble avsluttet*	0 %	0 %	0 %

* Prosentandel av leverandører hvor det er kartlagt mangler (prosent av antall i 'A')

Prosentfordeling på etiske krav i 2015	Forbedringstiltak gjennomført (%)
Helse, miljø og sikkerhet	20 %
Lønn	10 %
Arbeidstid	10 %
Ledelsessystemer relatert til arbeidsforhold / menneskerettigheter	40 %
Fagorganisering og kolektive forhandlinger	20 %

Prosentfordeling på geografisk område i 2015	Forbedringstiltak gjennomført (%)
Kina	97 %
Bangladesh	3 %

C) Gi utfyllende informasjon om hva de viktigste forbedringstiltakene består i:

"Gjennomført" blir relativt da mange av de viktigste forbedringene består av prosesser som går over tid. Enkelte HMS-forbedringer som nødlys og brannslukningsutstyr er enkelt målbart, mens eksempelvis lønnsdannelse og organisasjonsarbeid tar lengre tid å snu. Flere av områdene som er påpekt krever lengre prosesser som ofte igjen er tuftet på holdningsendringer. Dette tar tid og er vanskeligere målbart på kort sikt.

Det vi imidlertid har sett i rapporteringsåret er at det jobbes aktivt med å forbedre informasjonsnivået mot de ansatte. Dette kommer også gjerne sammen med etablering av rutiner og policyer som tidligere har vært mer uskrevede regler som har vært vanskelig for den enkelte arbeider å forholde seg til.

Organisasjonsarbeid har også gått fra å være totalt fraværende for få år siden til å eksistere på nesten 100% av fabrikkene. Mens de enkelte steder begynner å få en reell posisjon er det andre steder mer på papiret. Dette er nytt for mange og vil kreve en del trening, erfaring og kulturendringer.

Lønn og arbeidstid har vært et viktig satsingsområde over noe tid. Mens vi ser at lønnsutviklingen har hatt en positiv utvikling de siste årene har problematikken rundt overtidsarbeid vedvart. Dette er vanskelig å komme til livs så lenge det er et bredt ønske og ofte et behov blant arbeiderne for å jobbe overtid for å spe på inntekten.

Dette blir forsterket på fabrikker med flere migrantarbeidere.

Kompleksiteten rundt de ulike rådgivningstiltakene og deres påvirkning og tilgodeskriving på de ulike prosessene er også et element som gjør det vanskelig å måle gjennomføringsgrad.

Q4.4 Beskriv tiltak bedriften har gjennomført for å bidra til at arbeidere mottar en anstendig lønn som dekker basisbehovene til arbeiderne og deres familier, så som:

Kartlegging av arbeidernes lønn og sammenstilling med standarder for anstendig lønn:

-SAQs

-Egen lønnsundersøkelse.

-Intervju ved fysiske besøk.

-Pilotundersøkelse ved hjelp av IEH og Fair Wage Foundation som har til hensikt å finne ut reell status på lønn og de drivende faktorer for lønnsdannelse.

Tiltak for å redusere gap mellom faktisk lønn og lønn som dekker basisbehovene:

-Oppfølging av leverandør som følge av pilotundersøkelse for kunnskapsheving som kan føre til endringer.

-Stor grad av forutsigbarhet i ordresetting. Sikrer forutsigbarhet også i forhold til bruk av overtid, fast sysselsetting og utbetaling av lønn.

-Retningslinjer og kulturbygging internt i Stormberg når det gjelder rettferdige priser og prisforhandlinger.

Eventuelle andre tiltak:

Siden lønn og arbeidstid henger tett sammen har vi i rapporteringsåret oppfordret leverandører til å se mer på en cost-breakdown når de regner på priser - tid og penger som går med på de ulike delene av produksjonen. Dette er noe vi som kunde kommer til å se nærmere på og prøve å få leverandørene over på som en del av rutinene ved prisforhandlinger.

Q4.5 Angi tiltak bedriften har gjennomført i rapporteringsåret for å støtte opp om retten til fagorganisering og kollektive forhandlinger. Beskriv tiltakene med tanke på:

Konkrete tiltak:

-Kommunikasjon og forslag til tiltak med bakgrunn i SAQ og andre tilbakemeldinger fra besøk.

-Invitert til og oppfordret til deltakelse på IEHs leverandørkurs.

Antall og type leverandører som omfattes:

Samtlige med etablert produksjon for Stormberg på det aktuelle tidspunktet. Frivillig deltagelse.

Land eller geografisk område:

Kina.

Indikator 4-2: Forbedringstiltak som gjelder miljø

A) Rapporter antall og prosent av eksisterende leverandører hvor det har blitt identifisert mangler relatert til krav knyttet til miljø.

Identifiserte mangler relatert til miljø	Antall	Prosentandel
Leverandører hvor det i rapporteringsåret er kartlagt mangler relatert til kravene på miljø	16	31 %

B) Rapporter prosentandel av leverandørene med kartlagte mangler (oppgitt i A) hvor:

Det ble stilt krav til forbedringer
 Forbedringstiltak ble gjennomført
 Kontrakter ble avsluttet (f.eks. ved manglende forbedringsvilje)

Vis også hvordan forbedringstiltakene fordeles på henholdsvis miljøtema og geografisk område.

Forbedringstiltak tilknyttet miljø	2015	2014	2013
Prosentandel hvor det ble avtalt eller stilt krav til forbedringer*	100 %	100 %	100 %
Prosentandel hvor forbedringstiltak ble gjennomført*	50 %	40 %	
Prosentandel hvor kontrakter ble avsluttet*	0 %	0 %	0 %

* Prosentandel av leverandører hvor det er kartlagt mangler (prosent av antall i 'A')

Prosentfordeling på miljøtema i 2015	Forbedringstiltak gjennomført (%)
Materialbruk	40 %
Ledelsessystemer relatert til miljø	40 %
Avfall	20 %

Prosentfordeling på geografisk område i 2015	Forbedringstiltak gjennomført (%)
China	80 %

Prosentfordeling på geografisk område i 2015	Forbedringstiltak gjennomført (%)
Bangladesh	20 %

C) Gi utfyllende informasjon hva de viktigste forbedringstiltakene består i:

- Etterspørre, oppfordre og veilede i forhold til å lage policyer på miljø og se på ulike sertifiseringer som kan være aktuelle og medføre mersalg.
- Informasjon og sourcing av alternative materialer med reduserte miljø- og klimabelastning.
- Bevisstgjøring i forhold til bruk av kjemikalier og materialer.

Q4.6: Beskriv tiltak som bedriften har gjennomført i rapporteringsåret for å motvirke korrupsjon i leverandørkjeden. Inkluder:

Krav til endring av leverandørers praksis og opphør av kontrakter:

- Ingen ekstraordinære krav/tiltak utover kontraktsfestet er gjennomført i rapporteringsåret.

Tiltak for å forbedre organisasjonens anti-korrupsjonsprogram:

- Ingen ekstraordinære tiltak gjennomført i rapporteringsåret. Vi praktiserer stor grad av åpenhet og ser at det bygger tillit og at våre leverandører tar etter.

Bruk av sertifisering

Q4.7 Beskriv bedriftens policy på hvorvidt sertifisering benyttes som metode for å oppnå forbedringer i leverandørkjeden:

Ingen spesiell policy eller krav knyttet til sertifiseringer på hverken fabrikk eller produkt, utover det som er gjengitt i de etiske retningslinjene. Enkelte sertifiseringer kan i noen tilfeller kompensere/supplere egen kartlegging både på fabrikk og i forhold til produktenes miljøegenskaper.

Indikator 4-3: Andel av innkjøpte materialer, produkter og/eller tjenester som er gjenstand for økonomisk, sosial eller miljømessig sertifisering.

Oppgi andel av innkjøpte materialer, produkter og tjenester som er gjenstand for sosial eller miljømessig sertifisering for hver kategori som det er relevant for bedriften å rapportere på:

Kategori materiale / produkt / tjeneste	2015 % sertifisert	2014 % sertifisert	2013 % sertifisert
Stormbergs kolleksjon og virksomhet	100 %	100 %	100 %

Vis fordelingen per sertifiseringsstandard for rapporteringsåret:

Kategori materiale / produkt / tjeneste (i 2015)	Sertifiseringsstandard	% sertifisert
Stormbergs kolleksjon og virksomhet	Klimanøytralitet	100 %
Ullprodukter	Øko-Tex 100	
Ullprodukter	Anti-mulesing	100 %

Forbedringsprosjekter og -tiltak

Q4.8 Beskriv forbedringsprosjekter og -tiltak som er iverksatt i rapporteringsåret for å bidra til etterlevelse av retningslinjene

Prosjektnavn:	Levelønn for alle
Hensikt:	Finne tiltak for å bedre sikre levelønn for alle fabrikkarbeidere.
Hovedaktiviteter:	<ul style="list-style-type: none"> - Kartlegge sammenhengen mellom pris og lønninger på de ulike produktene. - Tilpasse prissetting og forhandlinger til bedre synliggjøring av lønnskostnaden. - Ta inn lønnsandel som en større del av forhandlingsgrunnlaget.
Land:	Kina
Partnere:	IEH, leverandører
Startdato og forventet sluttdato:	Januar 2014 - Desember 2017
Læringspunkter og utfordringer:	<p>Den reelle lønssituasjonen avgjøres av den faktiske lønnen sammen med arbeidstimer, overtidbetaling, eventuelle velferdsgoder som lunch, forsikringer, pensjonsordninger og fritid. Det er en utfordring å få et klart bilde av dette for alle arbeidere, men pilotstudie gjennomført i 2014/2015 bekreftet våre indikasjoner om at lønningene var i nærheten av levelønnsstandarder, men på grunn av mange arbeidstimer utover standard. Den avdekket også en del mangler på informasjon og rutiner.</p> <p>Levekostnadene er individuelle og avhengig av mange ulike faktorer. Ulike livssituasjoner og forbruksmønstre er blant arbeiderne kan gi utfordringer i forhold til å definere levelønn, men alle indikasjoner tyder nå på at det er et stykke å gå før målet er nådd.</p> <p>Vi ser at vi som kunde har en rolle å spille i dette arbeidet. Både når det gjelder tilpasninger og kompetanseheving. For at vi i større grad kan spille en rolle må vi se på hvor mye av det vi betaler for en vare som går til arbeideren, og om det er elementer her som vi kan påvirke og endre for å få et mer riktig bilde av hvor vi kan trykke på. Selve handelen med våre leverandører er vårt viktigste virkemiddel for å oppnå noen endring. Vi tror at med bedre kontroll og tilpasning her kan vi være med å redusere overtidarbeid og legge til rette for økte lønninger over tid. Derfor vil vi bruke og utvikle våre verktøy og systemer vi bruker til daglig og integrere arbeidernes lønninger her i større grad for å synliggjøre og forhåpentligvis påvirke.</p> <p>Samtidig ser vi også at hovedrollen må utspilles i Kina og på den enkelte arbeidsplassen. Pilotundersøkelsen viste for eksempel at informasjonen ut til arbeiderne kan bli betydelig bedre. Kultur og holdningsendringer hos ledelse så vel som arbeidere må til for å oppnå best effekt. Velfungerende og effektive arbeidstakerorganisasjoner og kollektive forhandlinger er viktige virkemidler som må komme fra grasrota.</p>
Etiske krav som omhandles:	Lønn, Innkjøpsrutiner

Vurdering av effekten av forbedringstiltak

Q4.9 Beskriv hvordan bedriften vurderer effekten av tiltakene, utført i rapporteringsåret, for å oppnå forbedringer i bedriftens leverandørkjede. Vurder effekten opp mot risikobildet og kartlagte mangler:

Når vi ser utviklingen i leverandørkjeden så vurderer vi effekten av tiltakene som viktige og nyttige. Med tanke på risikobildet og faren for brudd på retningslinjer så ser vi at tiltakene og fokuset på etisk handel bærer frukter på lang sikt. Tillit og forståelse er grunnleggende elementer som må være på plass for å få til varige forbedringer. Herunder ligger også kunnskap om hverandre så vel som de ulike fagområdene innenfor etisk handel. I de samarbeidene der dette har vært opparbeidet er effekten god, mens i nyere samarbeid lar effekten vente på seg i påvente av gjensidig tillit.

De rammebetingelser som det kinesiske lovverket gir både muligheter og begrensninger som vi prøver å gjøre det meste ut av. Samtidig må vi bruke knappe ressurser inn på de områdene vi vurderer som viktigst. De tilbakemeldingene vi får fra leverandørene viser at vi lykkes i stor grad med dette, men også at det er mye ugjort arbeid. Etter hvert som Stormberg stadig øker ordremengdene øker også antallet fabrikker som produserer for oss. Det utgjør en utfordring i forhold til risiko, kartlegging og gjennomføring av forbedringer. Effekten av tiltakene er derfor mindre i relasjoner som er relativt nyetablerte.

Effekten av tiltakene ser vi også er avhengig av stor grad av tilhørende informasjon. Når det eksempelvis snakkes om lønn og overtidsarbeid så gir mangel på informasjon angående hva som er tids- og lønnsdriverne i produksjonsprosessen utfordringer. Sammen med leverandøren får vi ikke identifisert godt nok hvor et tiltak vil ha best effekt. Derfor kan nettopp enda større grad av informasjon begge veier være noe av det mest effektive. Selv om vi har kommunisert både etiske retningslinjer, leverandørkontrakt og andre tilhørende dokumenter så er det rimelig å anta at bedre og mer målrette informasjon kan øke effekten av andre tiltak.

5. KOMMUNISERE

Bevisstgjøring, dialog og oppslutning

Intern og ekstern kommunikasjon om etisk handel

Q5.1 Beskriv hvordan bedriften kommuniserer 'internt' om arbeidet med etisk handel:

- Sosiale medier. Facebook, Stormbergbloggen, Twitter.
- Interne samlinger. Avdelingsvis og konsernvis.
- Internett, intranett og internopplæringsprogram.
- Boken "Stormberger" av Steinar J. Olsen til alle nye ansatte.

Q5.2 Beskriv hvordan bedriften kommuniserer 'eksternt' om arbeidet med etisk handel:

- Sosiale medier. Blogg, Facebook, Twitter.
- Øvrig media.
- Nettsider som beskriver arbeidet vårt med etisk handel.
- Rapporter som publiseres på våre nettsider.
- I fagsamlinger og nettverk hvor vi deltar med både innspill og oppfordringer.
- Forskningsprosjekter, studentoppgaver og andre fagrapporter.

Q5.3 Oppgi hvilke temaer bedriften har kommunisert om med interessenter (stakeholders) i rapporteringsåret vedrørende arbeidet med etisk handel. Vis:

- Hvilke interessentgrupper som var involvert
- Om det gjaldt dialog om påvirkning av bedriftens aktiviteter i leverandørkjeden.
- Om det gjaldt kommunikasjon av bedriftens resultater av arbeidet med etisk handel

Tema	Interessenter	Om påvirkning av bedriftens arbeid	Om resultatene av bedriftens arbeid
Miljø, lønn, HMS, fagorganisering policyer m.m.	Leverandører	Ja	Nei
Generelt og spesielt om etisk handel	Kunder	Ja	Ja
Åpne leverandørlistor, miljø og klima	Norske myndigheter	Ja	Ja
Generelt etisk handel	Ulike nettverk	Ja	Ja
Generelt og spesielt om etisk handel og samfunnsansvar.	Elever og studenter på ulike nivå	Ja	Ja
Miljø	Frivillige organisasjoner	Ja	Ja
Generelt etisk handel	Næringsliv	Ja	Ja
Miljøgifter og karbonavtrykk	Leverandører og fagmiljø	Ja	Nei

Q5.4 Oppgi nøyaktig webadresse hvor bedriften publiserer informasjon og/eller rapporterer om arbeidet med etisk handel:

<http://www.stormberg.com/no/om-stormberg/samfunnsansvar/etisk-handel>

Klageordninger

Q5.5 Beskriv bedriftens håndtering av klager og varsling om risikoforhold i leverandørkjeden fordelt på:

Kartlegging av klager til etablerte ordninger, så som leverandørens egne klagemekanismer, nasjonale tilsyn i produsentlandet og internasjonale klagemekanismer (eks. OECDs kontaktpunkt): Gjennom åpenhet og dialog med leverandører er det bygget tillit som senker terskelen for å si ifra når noe er kritikkverdig. Spesielt ved personlige besøk er det lagt til rette for en arena der klager og/eller varsler står på agendaen. Daglig Leder, CR Ansvarlig, Designere, Logistikkavdeling og Produksjonsansvarlig håndterer dette.

Det er ikke kartlagt om/hvilke formelle kanaler leverandøren eventuelt benytter seg ut over dette av når aktuelt.

Egne ordninger for å motta og behandle klager fra interne og eksterne interessenter:

Meldes til Daglig Leder og/eller CR Ansvarlig. Interne retningslinjer er etablert i de avdelinger som har forutsetninger for å avdekke brudd og mistanker på dette henseende.

Indikator 5-1: Antall klager til etablerte klageordninger

Oppgi antall klager som er mottatt fra etablerte klageordninger i relasjon til arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø og korrupsjon:

Mottatte klager fra etablerte klageordninger	2015	2014	2013
Antall mottatte klager	0	0	0

Fordel klagene på tema og beskriv tiltak som er gjort for å følge opp:

Tema for klager mottatt i 2015	Antall	Tiltak for å følge opp

Tema for klager mottatt i 2015	Antall	Tiltak for å følge opp

Styrke oppslutningen om etisk handel og erfaringsdeling

Q5.6 Har bedriften i rapporteringsåret gjort tiltak for å styrke oppslutningen om arbeidet med etisk handel eller delt erfaringer?

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak for å styrke oppslutningen relatert til aktuelle målgrupper som:

Leverandører
 Nettverk og sammenslutninger
 Myndigheter/offentlige instanser
 Andre

Type tiltak	Antall	Hvem omfattes av tiltaket	Beskrivelse
Publisering av informasjon		Ulike interessenter som besøker nettsiden, besøker våre butikker og kjøper våre klær.	www.stormberg.com Ulik info på alt fra hang-tag til tv-skjermer i butikker
Bruk av sosiale medier		Ulike interessenter	Facebook 272.000 følgere Twitter 11.000 følgere
Bidrag til studier om etisk handel		Akademia på ulike nivå	Intervjuer, informasjonsutveksling, forelesninger på ulike nivå.
Påvirkning av myndigheter		Nasjonale og lokale politikere og andre virksomheter.	Møter og dialog i sosiale medier med nasjonale politikere rundt viktige temaer knyttet til samfunnsansvar og deriblant viktige temaer knyttet til etisk handel.
Bransjespesifikt samarbeid		Sportsbransjen	
Erfaringsdeling		Bedrifter, organisasjoner og offentlige institusjoner.	Via IEH-nettverk og arrangementer, samt lokale arrangementer på Sørlandet.

Kontakt:

Stormberg AS

Jan Halvor Bransdal

jan.b@stormberg.no

91323015